

schene stelt,
nen:

de verschei-
komt, ook
Wij noemen
vaag telkens
softe om in
den tot den
te stellen
de studie
behoef, dat
bereiding
theologische
tsiteiten, on
alacus, nog

studie ook
De historie
leven. Ze
heid onzer
hun werk

blijdschap
zoo hoog
zelaar van
dienst der
hoop op te
ling bij de

ze positie
a dergelijk
en tot een
id, die niet
in we voor
ulk een in
bedenking
de bereid-
zelaar, om
er Zending

don en
itus

arnack en
ad hebben
de aan-
wikkeling
Kerk.
atie vond
het hoofd-
rding der
Roomsche
en op die
le Aposto-
n als de
ostolische

studie een
de school
oorspron-
hooge en
religieuze
de periode
een ver-
che denk-
endom en
en welk de
dijke theo-
st, die in
g, en den
og altoos
gen onder
s. Bevrij-
ophie om
ronkelijke
ichtwoord

lend ver-
vrije
van hun
agstukken
anus ging
rding en
erkvarden
de Dr. J.
Leer van
ristus bij

eschreven
at, toont
rtullianus
tingen in
loed der
fijkende
en werk
met name
e van alle
en afkeer
oeg, kan
ilosophie
is het
rtullianus
een niet
Christo-
aan wien
zie en de
tologisch

naar des
Gerefor-
mede-
theologie
enstelijk
hope.

heid?
dikanten
richting
van Da.
ding en

Rotter-
hoofd-
nistische

van het

vinisme
hodoxen:
Faculteit
en.

is het calvinisme de grond. Dit kan niet over-
vonden worden door een verwatering van de
orthodoxie, maar alleen door tegenover de mach-
van het Calvinisme het bewustzijn van wat 't
Evangelie is en hoe het in zijn wezen tegenover
't Calvinisme staat te versterken.

Want er is een principieel verschil tusschen
Calvin en Christus, tusschen 't Calvinisme en
het Evangelie. Dit treedt vooral in 't licht in
de leer van vergelding en genade. Bij Calvin
en 't Calvinisme staat de vergelding tegenover
de genade; is God wel barmhartig, maar ook
rechtvaardig. In 't Evangelie is 't een in
het andere; de genade is de vervulling der
rechtvaardigheid, de vergelding openbaring der
liefde. De leer der vergelding volgens het Cal-
vinisme imponeert. God is de hoogste Majesteit,
de mensch het geringe schepsel, verdoemelijk
in al zijn denken en trachten voor den Hoog-
heilige. Zoolks God Satan verstiet met zijn
aanzicht, zoo zal Hij ook eens de goddelooze
wereld verdelgen. In de leer der verwerping of
bestemming ten verderve wordt de leer voltooid.
Daar tegenover staat de leer der genade volgens
het Calvinisme. Zij gaat uit van de idee der
verkiezing. Een deel der menschen is voorwerp
der genade en wordt uit de verdoemelijkheid
gered en ten slotte gered. Dit alles is ten
aanzicht verbonden met de leer der satisfactie.
De zonden der uitverkorenen worden vergeven op
grond van de straf, die Jesus Christus er voor
gedragen heeft.

Terwijl daarna de volgende bezwaren
tegen het Calvinisme werden ingebracht:

Volgens den inleider is er te hardheid en
wreedheid in de leer, die van den barmhartigen
Vader een wreed Tiran maakt; ze heeft die
leer een demoraliserend invloed. De onmacht
gevoeld bij de genadeleer in verband met de
leer der voldoening, verlaamt alle zedelijke in-
spanning en maakt goddelooze en slechte men-
schen, die onder het masker van vroomheid tal
van lage zonden dienen; ze miskent de leer der
satisfactie de betekenis van Christus en zijn
werk, waar hij niets is dan een sondebok; ze
de onzindelijkheid in de gedachte als zou schuld
overdragen kunnen worden, terwijl ze de leer,
dat God een bloedig offer eischt om te kunnen
vergeven, Hem onteert.

De Evangelische of Groninger richting
toont ook hier weer haar nauwe verwant-
schap met het Socinianisme. Al deze zelfde
bezwaren tegen de satisfactieleer vindt men,
en dan nog heel wat grondiger en degelijker
uitgewerkt, in het tractaat van F. Socinus
de Christo Salvatore. En het is wel eigenaardig
dat Da. Beversluis drie-en-een-half eeuw
later niet één nieuw argument heeft kunnen
bedenken, maar de oude en versleten kanon-
nen van het Socinianisme nog eens op de
vesting van het Calvinisme losbrandt.

Hoe Prof. Mallinckrodt dit referaat dan
ook echt „wetenschappelijk“ kon noemen
is ons een raadsel.

Vooreerst is het een grondfout van heel
dit referaat, dat het de zoogenaamde satisfac-
tieleer op rekening van het Calvinisme
schuift. Reeds daarmee toont Da. Bevers-
luis, dat hij van deze quaestie al zeer
weinig studie heeft gemaakt. Al laten we
nog in 't midden dat de in 't Evangelie
in de brieven van Paulus deze zelfde leer
zeer beaist geleerd wordt, gelijk de onbe-
vooroordeelde exegese reeds lang toege-
stemd heeft, dan staat het toch in elk geval
vast, dat heel de Christelijke Kerk, zoowel
Roomsche als Protestantische, dezelfde op-
vatting van Christus' lijden en sterven heeft.
Het zijn alleen enkele secten geweest, zoo-
als de Sociniani en ten deele de Menno-
nieten en Remonstranten, die hier een afwij-
kend gevoelen waren toegedaan.

En in de tweede plaats is niet minder
onwetenschappelijk, dat Da. Beversluis hier
een voorstelling geeft van het Christelijk
dogma, die niets anders is dan een caricatur-
beeld. We hebben hier te doen met die
steeds af te keuren manier van polemiek
om eerst zijn tegenstander een gevoelen toe
te dichtten, dat volstrekt niet het zijne is,
en dan met grof geschut van „God tot een
tyran en Christus tot een sondebok te maken“
tegen dat gevoelen op te trekken.

Neem alleen de tweede stelling „dat deze
leer van het Calvinisme een demoraliserend
invloed heeft, omdat ze alle zedelijke in-
spanning verlamt, goddelooze en slechte
menschen maakt, die onder het masker van
vroomheid tal van lage zonden dienen“. Is
er bespottelijker aanklacht tegen het Cal-
vinisme denkbaar? Men wordt om zulk
een beschuldiging niet eens boos; ze is zoo
ridicul en absurd, dat ze alleen een spot-
lach op de lippen brengt. Ieder historisch-
schrijver — van welke richting ook —
heeft aan het Calvinisme de eere toegekend,
dat het overal, waar het 't leven der volke-
ren beheerschte, het zedelijk peil verhoogde.
Men moge het Calvinisme beschuldigen van
wellicht te streng te zijn opgetreden. Cal-
vin's rigorisme in Genève, het puritanisme
in Engeland, de precieuzigheden der Voetianen
ten onzent, zijn vaak als overdrijvingen het
Calvinisme verweten. Maar nog nooit heeft
een historischschrijver durven beweren, dat
het Calvinisme goddelooze en slechte
menschen maakt, die onder het masker van
vroomheid tal van lage zonden dienen. En
wie ook in onze dagen nagaat bij welk
deel van onze burgerij nog het strengst aan
de zedelijke vastgehouden wordt, zal
moeten erkennen, dat deze eere niet zeker voor
een niet gering deel aan de Gereformeerden
toekomt.

Dat toch dergelijke kinderachtige be-
schuldigingen op een vergadering van
theologen kon worden uitgesproken zonder
dat een woord van protest tegen deze on-
ware en krenkende aanklacht gehoord werd
pleit niet voor deze heeren. Ze hebben
den mond steeds vol van het „Evangelie“
en de „liefde“, maar zoodra het de „lijnen“
geldt blijkt van een evangelische gezindheid
en een hogere liefde al zeer weinig.

Voor de rest laten we deze critiek loopen.
Elk ontwikkelde Gereformerd catechisat
zou Da. Beversluis kunnen vertellen, dat zijn
voorstelling van de Gereformeerde leer van
a tot z onjuist is.

Zou het niet goed zijn, wanneer de heeren

vooraf eenige studie maakten van het ge-
voelen hunner tegenstanders voordat ze op
vergaderingen als „voorlichters“ optraden?

Voor Kootwijks Scholen.

In hartelijken dank ontvangen door Da. J.
H. Houtzagers, van den heer A. H. Turkstra
te Ketterwijd / 1.

Vriendelijk verzoeken wij onze scholen te
willen gedenken.

Namens het Bestuur,
D. HULLEMAN,
Kootwijk.
Penningmeester.

Uit de Pers.

Het vervolg van wat Da. De Geus in de
Frische Kerkhede schreef over *Kerk en Pers*
luit aldus:

De worsteling die er geweest is in de 16de,
17de en 18de eeuw tusschen de Pers en de Kerk
willen wij hier niet trachten te schetsen. Wonder-
lijke bepalingen, draconische bepalingen werden
soms door de Kerk gemaakt of — door haar van
de Overheid verzoekt, — tot dat alle verzoeken
werden in den maastroom der Omwenteling.

Wat is er veel in dien maastroom verzoeken:
De vrijheid van heel de Gereformeerde Kerk van
Nederland, en ook heel de vrijheid der Pers. De
Pers werd met het Vaderland bevrijd, en spoedig
ook de Kerk, zoodat wij thans genieten de Vrije
Kerken en een vrije Pers. Zoo behoort het.

Toch is, toen de vrijheid onder Vaderlandsche
Kerken pas begon te gloren, nu 70 jaar geleden,
door de Kerken herhaaldelijk een poging gedaan,
om de Pers hare vrijheid te beknibbelen. Wij willen
dat met enige historische documenten, waaruit
voor onzen tijd ook wat te leeren is, staven.
In de Handelingen der Algemeene Synode,
zamengesteld uit de Opmerkers en Afgaafverdragen
uit de onderscheidene Provinciën van Nederland,
gehouden den 2den Maart en volgende dagen 1836,
te Amsterdam, luidt Art. 38 aldus:

„Werd gehandeld over de werksjes, die door
Leeraars of leden der gemeente uitgegeven zullen
worden, en goedgevonden om die alle te onder-
werpen aan een geregeld kerkelijk onderzoek; en
werd diensgevolge besloten, dat er in elke
Provincie eene Commissie zou benoemd worden,
zamengesteld uit drie leden, welke al de stukken
in de Provincie zullen gedrukt worden, eerst
zal onderzoeken en, zoo zij hare goedkeuring
geeft, dezelve eerst nog zenden aan eenen Leeraar
in eene andere Provincie; zullende een iegelijk
gehouden zijn, na de bekendmaking dezer be-
paling, zich hiernaar te gedragen, zullende hij
bij wederstreefing censuurabel zijn. De opstelling
van een kort reglement, waarnaar zich de Com-
missiën van onderzoek zullen gedragen, wordt
met meerderheid van stemmen opgedragen aan
Da. A. Brummelkamp en Da. H. P. Scholte“.

Die eerste Synode van de Christelijke Gerefor-
meerde Kerk pakte dus de Pers nog al duchtig
aan, zooals blijkt uit de na overweging door de
zelfde Synode algemeen goedgekeurde en aange-
nommen verordening, welke aldus luidde:

Censura Librorum.

In de geschriften, welke door de Christelijke
Gereformeerde Kerk als de hare erkend en kerke-
lijk goedgekeurd kunnen worden, zal niets mogen
voorkomen, hetwelk strijdig is met de *christelijke*
in de leer van Gods Heilig Woord, uitgedrukt in
de Formulieren van Eenigheid onzer Kerk. De
eerste Gods de stichting en opheffing der gemeente
zal duidelijk moeten blijken het doel te zijn van
den Schrijver. *Vrijheid van goddelijke en*
in het verdedigen der waarheid, die naar de god-
delijkheid is, en in het wederleggen der logen ge-
paard met *bescheidenheid*, zoodat het blijkt, dat
de waarheid bestraft wordt in de *liefde* al daarin
duidelijk moeten doorstralen. *Tuistheid van uit-*
drukkingen en *duidelijke voorstelling van zaken*,
voorgedragen in een *goeden stijl*, moeten daarin
niet gemist worden, opdat niet, om orentwill, de
naam Gods gelasterd worde, onder degenen die
buiten zijn.

Aan de geschriften, welke den visitatoren worden
aangeboden, maar die de bovengenoemde verordening
niet missen, al de kerkelijke goedkeuring stellig
moeten worden geweigerd, onverschillig wie de
schrijver zij. Zoo deze desbetreffende zijn
geschiedt moet openbaar maken, al de kerkelijke
„licht deswege onverwijld op hem moeten worden
toegepast, terwijl de uitgever van zoodanige ge-
schriften, zoo hij tot de gemeente Christi behoort,
insgelijks censuurabel zal zijn. De kerkelijke goed-
keuring zal op de keurigheid van het titelblad ge-
steld worden, met ondertekening door of namens
de Commissie van onderzoek.

Op zulke wijze dachten de mannen en vaders
van vóór 70 jaar het kwaad der Pers te kunnen
keeren. Zij wilden ook de Pers wel als der Kerke
dienstaad gebruiken. In art. 68 van de Generale
Synode van 1836 lezen wij, dat de broeders D. D.
Scholte de Cock en Brummelkamp werden ge-
committeerd tot de uitgave van een tijdschrift,
waarin de taken der gemeente openbaar gemaakt
zouden worden. Zoodra echter het kindeke, met
name „de Reformatie“, geboren was, hield de
moeder zich wat vreemd. Hoewel de inleiding be-
gon met de woorden: „Als tolk van de Christelijke
Gereformeerde Kerk in Nederland wordt dit Maand-
schrift, bij uitsluiting aan de verdediging van de
belangen der kerk... gewijd“, — en afschouwen op
het titelblad stond: „De Reformatie, Tijdschrift
der Christelijke Gereformeerde Kerk in Nederland“,

aparak de Synode van 1837 uit, dat dit tijdschrift
niet door de Kerk maar door een particuliere
redactie werd uitgegeven, en dat op het titelblad
voortaan moest staan „Tijdschrift voor de C. G.
Kerk in Nederland“. De „particuliere Redactie“
heeft die verandering eerst in '39 aangebracht. En
in 1840 verklaarde de Synode a. d. dat dit Tijds-
schrift in geen deel is of aangemerkt moet
worden als een geschrift van de Christelijk Afge-
scheidene Gemeente.“ Het proefje van dienst der
Pers heeft de Kerk vóór 70 jaren zeker niet te
best voldaan.

Nu 40 jaar geleden was er in Amsterdam eene
Synode van de Christelijke Afgescheidene Gerefor-
meerde Kerk. Uit Art. 53 harer Handelingen blijkt,
dat bij name de Kerken onzer Provincie nog niet
op haar gemak waren ten aanzien van het god-
der Kerk jegens de Pers. Uit Friesland kwam ten
minste het voorstel: „de Synode handhave het
be-luit van art. 38 en 45 der Synode van 1836,
in verband met art. 55 der Synode van Dordrecht
1618 en 1619, omdat er eenige brochures in het
licht zijn verschenen zonder kerkelijke approbatie.“
Over „de voordelige en nadelige, of bewaakende
der boekenconferentie“ is toen breedvoerig ge-
sproken, en tenslotte heeft de Synode het volgende
uitgesproken:

de Synode erkent het bewaakende om art. 55
der Dordtsche Kerkeordening, in de tegenwoordige
omstandigheden, in elk opzicht te bevelen;
zij acht het evenwel wenschelijk, dat het zoo-
veel mogelijk door de Kerkbesturen, tot hand-
having van de zuiverheid de leer, worden onder-
houden;

zij verbindt echter hierdoor niemand, om,
wanneer hij iets wil laten drukken, zijn werk
aan de kerkelijke approbatie te moeten onder-
werpen, daar het toch den Kerkbesturen is en
blijft opgedragen, om voor de zuiverheid der
leer te waken.

Door deze uitspraak stelde de C. Afg. Gereform.
Kerk Art. 55 feitelijk buiten werking, en tot 1892
is er geen Synode der Christelijke Gereformeerde
Kerk geweest, die het getimmerde artikel in

zijn eere hersteld heeft. De actie van '36 was
misluk. De Kerk had het moeten afleggen. De
Pers had haar vrijheid behouden.

Toen in en na 1836 de vrijmaking der Kerken
met lofwaaardige kracht werd voortgezet en daar-
door het bewuste Gereformeerde leven niet weinig
in en buiten den institutionele kerkvorm werd ver-
wakkerd, kwam in de 4de Voorloopige Synode van
Nederlandsche Gereformeerde Kerken ook de Pers-
vraag ter sprake. Enkele Zeeuwse classes wenschen
van de Voorloopige Synode antwoord op deze
tweeledige vraag:

a. In hoeverre acht de V. S. het middel, aan-
gegeven in art. 55 D. K. tot bestrijding van
ketterij en dwaling, thans nog uitvoerbaar en
nuttig?

b. Indien de V. S. dit middel of als zoodanig
of voor 't tegenwoordige noch uitvoerbaar, noch
nuttig mocht achten, is het dan niet wenschelijk,
dat het voorloopig buiten werking gesteld worde?

De Voorl. Syn. besloot in overeenstemming
met het rapport van de adviescommissie, dat de uit-
voering van Art. 55 D. K. onmogelijk en onnodig
was, maar de opheffing moetielyk door eene voor-
loopige Synode kon geschieden.

Men kan dus zeggen, dat er ten aanzien van de
verhouding van Kerk en Pers tenminste praktisch
een algemeene opinie bestond in onze Gereformeerde
Kerken, toen deze in Utrecht in het vorige jaar
Art. 55 schraptten, en de censuur niet meer over
de vervaardigers en uitgevers, maar over de lezers
ging beschrijven.

Een persarbeid, die van zoo degelijke studie
getuigt, verdient waardeering. Da. De Geus
schrijft er niet maar op los, maar bestudeert
eerst de quaesties, voordat hij ze in 't publiek
bespreekt.

Een voorbeeld, dat navolging verdient.

Officieele Berichten.

Onder veel belangstelling had hedenmiddag
te Aalsmeer de eerste steenlegging van het
kerkgebouw der in wording zijnde Geref. kerk
van Aalsmeer plaats. De voorzitter der com-
missie tot stichting, de heer D. Diddens, vol-
voerde deze plichtigheid en sprak bij ontan-
tenis van den consulat, Da. B. van Schelven,
een toepasselijk woord. Met dankgebed werd
de plichtigheid beëindigd.

Aalsmeer, 13 Juni 1906.

Sprekende naar aanleiding van Coll. 3 : 15
nam Da. L. Kuiper gisteren afscheid van de
kerk van Hoogeveen.

Noode zag de gemeente hem vertrekken,
maar wenscht te berusten in den wil des Heeren.
Stelle de Heere ook hem tot een rijken zegen
voor de kerk van Enkhuijzen.

Namens den kerkeraad,
S. OKKEMA, scriba.
Hoogeveen, 18 Juni 1906.

ONZE VISSCHERS.

Met hartelijken dank aan de milde gevers
maakt ik melding van de volgende geschenken,
die ik ten behoeve onzer visschers mocht ont-
vangen:

Uit Schiedam, van J. K. een flink pakket
bijbels en boekwerken; van J. N. een mooi pak-
leert, vooral begerlijk voor de jonge visschers;
van Gebr. v. N. 8 fraaie gebonden jaargangen
van „De Huiskamer“, deze hopen wij aan
blijvende plaats in de Hall te geven; voorts van
meij. M. v. d. B., de fam. d. H., H. v. R. en
d. R. een zeer geschikte verzameling leetuur;
van mej. M. V. een Bijbel en een N. Testament,
van N. N. een pak traktaatjes; van N. N. 2
psalmboeken; van F. V. eenige gebonden boe-
ken; van N. N. een boekwerk en een gulden,
terwijl in het kerkboek nog 50 cent werd gevonden.

Voorts ontving ik van een onbekenden geve-
uit Utrecht een kistje prachtige leetuur met
bijchrift: „voor 't Koninkrijk onzer Heeren
J. C.“, van mej. v. L. S. te 's Gravesande een
flinke verzameling traktaatjes, schenkekalenders,
papier en inkt enz., en van R. B. aldaar een
partij couranten; van den uitgever A. J. W. te
Harderwijk, 25 ex. „Beter dan dicht goed“, van
willems Ds. de Haas: mooie stukjes op sociaal
gebied die zeker met genot gelezen zullen wor-
den; verder door bemiddeling van Ds. van Veele
van Rotterdam, twee flinke pakketten; van een
wielrijder 4 kerkbijbels; van Da. J. P. T. te
Weesp een groot pakket Palmtraktaatjes, zeer ge-
schikt ter uitleiding; van N. N. te Vlaardingen
een groote partij der zoo geliefde Callenbachs
boekjes; van W. D. een trommel boekwerken;
van S. v. d. P. te Colijnsplaat 4 psalmboekjes;
van N. N. te Edam, een partij traktaatjes;
en voorts uit Amsterdam, van J. H. K., een
partij traktaatjes en preken; van C. v. E. en
F. K. M. ieder een flink pakket, en van Z.
een postwissel groot f. 2,50, en nog enkele
partijjes, waarvan de herkomst niet was aan-
gegeven.

Voor al deze blijken van liefde zeg ik den
vriendelijken gevers hartelijk dank.

't Was een flinke degelijke verzameling; 4
kisten waren er tot boven toe mee gevuld. Wij
hebben ze met een Vlaardingschen logger ver-
scheept en hopen dat ze weldra in goede orde
Lerwick zullen bereiken. Moge ook dit brood
„op het water uitgeworpen“ op 'a Heeren tijd
rijke vruchten dragen en dienstaar zijn tot
uitbreiding van Gods Koninkrijk.

S. T. GOSLINGA
Pred. te Schiedam.

Buitenland.

Duitschland. Dr. Kolfhaus over de
biografie van Dr. van Lonkhuijzen.

In de *Reformierte Kirchenzeitung* bespreekt
de predikant Kolfhaus van Elberfeld het aca-
demisch proefschrift van Dr. J. van Lonkhuijzen,
predikant bij de Gereformeerde kerk van Aar-
landerveen, en dit op zeer waardeerende wijze.
De aanhef van dit artikel luidt aldus:

„In de Gereformeerde Gemeente van het land
van Berg werd in de vorige eeuw het meest
gesproken over den Hollander Dr. Kohlbrügge.
Wanneer wij de geestelijke invloeden nagaan die,
boven alles gewerkt hebben op de beide groote
gemeenten Elberfeld en Barmen en tegenwoordig
nog naderen, zoo komen wij overal de ge-
staite van Kohlbrügge tegen. Hij leeft niet
alleen in de Elberfeldsche Nederlandsche Gere-
formeerde Gemeente en in zijn preken, die
altijd op nieuw gelezen en op nieuw uitgegeven
worden voort, maar de Theologie van onze
oudere gemeenten is doordooft met zijne
beschouwingen. Hij werd in zijn tijd grenzeloos
vergoed en bestreden, doch tegenwoordig
zijn persoon, behalve in zijn engen kring, bijna
vergeten; maar het door hem uitgestrooide
geestelijk zaad leeft voort. Een afzonderlijke
kerkelijke partij heeft zich rondom hem geschaard,
slechts weinig Duitse Godeloerden zijn als
volgelingen van Kohlbrügge in eigenlijken zin

te beschouwen. Sedert zijn meest begaafde
leerling Dr. Adolf Zahn de nooit rustende pen
meest nederleggen, heeft men in onze Duitse
kerkelijke of Theologische literatuur over Kohl-
brügge gezegd.

Geheel anders in het geboorteland van Kohl-
brügge. Kerkelijke en dogmatische twisten zijn
aan zijn naam verbonden en vlammen tegen-
woordig nog telkens op. Vriend en vijand
kent hem groote betekenis toe voor de ont-
wikkeling van het Christelijke leven in de
Nederlanden. Voor hem, die de kerkgeschie-
denis van het Wuppertal en ook die van
Nederland verstaan wil, is kennis van Kohl-
brügge onontbeerlijk. Daarom wensch ik de
lezers der *Ref. Kerkz.* te wijzen op een onlangs
in Holland verschenen levensbeeld „Hermann
Friedrich Kohlbrügge en zijn prediking, in de
lijst van zijn tijd“, door J. van Lonkhuijzen,
predikant te Aarlanderveen“.

Voorts geeft Da. Kolfhaus een overzicht van
den arbeid van Dr. van Lonkhuijzen, dien hij
zeer hoog stelt en waarbij hij alleen de aan-
merking maakte, dat hij gewenscht had dat de
schrijver met een meer kritisch oog het ontstaan
der Elberfelder gemeente en hare verhouding
tot de Gereformeerde gemeente der landskerk
bezien had; dan had hij niet enkel eene min-
derheid die in hare conscientien gehouden was
gevonden, maar ook veel menselijke eigen-
zinnigheid en betweterij. Ten slotte schrijft
Da. Kolfhaus: „Ofschoon ik Kohlbrügge niet
tot de leeraars der Gereformeerde Kerk rekenen
kan, heeft hij toch in onze kerk zulk een
grooten invloed uitoefend, nog meer op de
gemeentelieden dan op de theologen, dat wij den
schrijver slechts dankbaar moeten zijn voor zijn
gave, waardoor hij ons den 5 Maart 1895
ontslapen predikant der Nederlandsche gemeente
te Elberfeld, als mensch en theoloog zoo treffend
getekend heeft.“

Wij kunnen opnieuw uit bovenstaand zien,
dat onze theologen niet alleen voor Nederland,
Amerika en Zuid-Afrika werken, maar dat van
hun arbeid ook in Duitschland goed nota wordt
genomen.

Engeland. Hoe men ook over den revival
in Wales moge denken, zeker is het, dat de
kerken in dat land, vooral de vrije kerken, door
die beweging zeer in ledental zijn toegenomen.
Dit werd onlangs geconstateerd op de jaarlijkse
Synode der Wesleyaansche Methodistische
kerk in Wales, en het blijkt ook uit de statis-
tische opgaven der Calvinistische Methodististen,
gegeven aan de vergaderingen hunner presby-
terien (classen), evenals uit verslagen der con-
gregationalisten in Wales. Ook is het gebleken,
dat de collecten voor de kerken en andere
doeleinden zijn toegenomen. Ook werd er uit
Wales een f. 24,000 meer voor de London Mis-
sionary Society bijgedragen dan het vorige jaar.
Het blijkt dat de Revival ongeveer dezelfde uit-
werking heeft als het Leger des Heils, hetwelk
menigmaal dienst heeft gedaan, om menschen
tot ontwakning te brengen, die dan hun geeste-
lijk voedsel in die stichting op den duur niet
kunnen vinden en zich daarom bij de een of
andere kerkelijke gemeenschap voegen.

Maar Rome weert zich ook in Engeland, ja
zelfs in Schotland. In dit laatste land vernien-
guldigen Roomse kloosters zeer; in een der
kloosters bidden de nonnen gedurig voor de
bekeering van Schotland tot het ware geloof.
Reeds wordt er van Protestantische zijde op
gezeinseld, dat het toch goed zou zijn als men
van regeeringswege toezicht ging uitoefenen. Ja
men hoopt, dat de Engelsche regeering tegen-
over de kloosters eenzelfde gedragslijn zal gaan
volgen als de Franse overheid deed en nog doet.
Het is te hopen dat het daartoe niet komt.
Men heeft in Engeland de Ritualistische be-
weging zoeken tegen te werken, door tegen de
invoorders van Roomse ceremoniën te gaan
procederen. Menig Ritualistisch predikant is,
omdat hij niet wilde afstaan van het invoeren
van Roomse gebruiken bij den eeredienst, in
de gevangenis geweest. Doch het Ritualisme is
in Engeland steeds krachtiger geworden.

Zoo zal het ook met de Roomse kloosters
gaan, als men met den sterken arm ze wil knuiken.

Gemengd Nieuws.

Nieuwe papyrusen in Egypte gevonden. Prof.
Dr. Blauw schrijft in de *Halle'schen Zeitung* van
30 Mei 1906 over nieuwe vondsten van papyrus in
Egypte:

De heeren Dr. Grenfell en Dr. Hunt, die reeds
sedert eene reeks van jaren elken winter in Egypte
naar papyrus graven en elken zomer nieuw ge-
vonden papyrusen uitgeven, berichten in de *Times*
van 14 Mei over hunne schitterende uitkomsten
van den laatste winter. Voor de vijfde maal
waren zij aan den arbeid getogen en dat wel met
meer dan 200 gravers op de 12 hietste zoo dank-
bare plaats van den ouden Oxyrhynchus. Men heeft
daar hooften waarop het vulnis geworpen werd
en die men eeuwen door gebruikte om er allerlei
afval op te werpen. Voor de eerste maal zijn de
gravers gekomen op overblijfselen van bibliotheken
van voornamelijk lieden; al zijn ook geen geheele
rollen onder het vulnis geraakt, toch zijn op
elkander volgende brokstukken gevonden. Het ge-
vondene is in 131 kisten einde April naar Oxford
overgebracht, het kleinste deel kon er nog maar
van gelezen worden. Men heeft voorloopig zeer
oude handschriften van Grieksche literatuur ge-
vonden, waaronder handschriften van stukken die
tot hietste oorspronkelijk waren. Zoo ontdekt men
Pindarus, Paanor, Euripides, Hypsilype, voorts
onderscheidene resten van handschriften van Sappho;
vervolgens een 70 tal versen van den weinig be-
kenden lyriker Kerkidas uit Arcadie, ook wijzger
en staatsman, voorts ook overblijfselen van een
geschiedschrijver, die den tijd van den Peloponne-
schen oorlog uitvoerig behandelt; wellicht Theo-
pompus uit Chios; eindelijk weinig overblijfselen
van een Kommentaar op het 2de boek van Thucy-
dides, denkelijk in de eerste eeuw na Christus
opgesteld.

Onder de handschriften waarvan veel overblijft,
zijn er van geschriften van Plato, Demosthenes,
Isocrates, Lysias.

Daar Oxyrhynchus ook in den Bizantijschen tijd
en wel als Christelijke stad nog bestond en er ook
in dien tijd vulnis en afval weggevoerd werd,
zoo vindt men onder latere resten van papyrus en
perkametboeken niet alleen een papyrusblad uit
de Caesaria van Sallustius, maar ook een perkament-
blad uit een verloren Evangelie in 45 bladzijden,
waarover de ontdekker wat uitvoeriger spreekt.
Beschreven wordt een bezoek van Jesus en zijne
jongeren in den tempel te Jerusalem en hun ge-
sprek met een farizeër, die hen verwijt, dat zij den
tempel binnentreden, zonder dat zij zich te voren
geruimd hebben. Na een vraag en een antwoord,
waarin de Farizeër de door hem zelven in acht
genomen ceremonie uitvoerig beschrijft, geeft de
Heere Jesus een welsprekend vernietigend antwoord,
waarin Hij uitwendige en inwendige reinheid tegen-
over elkander stelt. In onze Evangelien vindt men
niets dergelijks. De goede, literarische stijl waarin
het geschreven is, en de schilderachtige krachtige
uitdrukkingen waarvan de schrijver zich bedient,
en een ware of voorgevende vertrouwdheid met de
Joodsche ceremonien, moet den lezer aanstonds op-
vallen. — Oud is het handschrift niet; hoogstens is
het uit de 4de eeuw“.

Professor Blauw, heeft zijn oordeel over dit stuk

in genoemd artikel niet uitgesproken, maar in het
privé zeide hij, dat hij het niet voor onmogelijk
hield, dat wij hier te doen hebben met een brok-
stuk uit het verloren werk van Papias, den leerling
van Johannes, die bisschop van Ucerapolis was. —
Men mag nu het nieuwe deel van „Egypt Exploration
Fund Graeco-roman branch“ met bijzondere
belangstelling te gemoet zien.

Uit Salt Lake wordt geschreven:

Mathias F. Cowly en John W. Taylor, twee van
de 12 apostelen den Mormoonse kerk, zijn op laat-
van den eersten president dier kerk afgezet, omdat
zij meer dan eene vrouw hadden.

Senator Smoot — van wien het alles behalve zeker
is, dat hij zijn zetel in den Amerikaanschen senaat
zal kunnen innemen, beschuldigd als hij wordt van
te behooren tot eene gemeenschap, welke de wetten
der republiek niet voeten treedt — moet dezen
maatregel hebben doorgedreven, om althans een
paar steenen op het hobbelpad zijner eereucht,
om n.l. senator der Verenigde Staten te zijn, uit
den weg te ruimen.

De twee apostelen waren gedagvaard om te
Washington voor de commissie van onderzoek van
Smoot's zaak, in sake de veelvrijver van het Mor-
monendom te getuigen.